

Огляд українського законодавства щодо отримання гуманітарної допомоги у сфері управління відходами

1. ЗАКОНИ УКРАЇНИ ЩОДО ОТРИМАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Основний закон, що дозволяє отримання гуманітарної допомоги є Закон України «Про гуманітарну допомогу».

Цей Закон визначає правові, організаційні, соціальні засади **отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги** та сприяє гласності і прозорості цього процесу.

Цим законом визначена базова термінологія в цій сфері:

- **гуманітарна допомога** – цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвуваль, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту;
- **гуманітарне реагування** – це комплекс дій і заходів, що здійснюються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, гуманітарними організаціями з метою забезпечення життєдіяльності населення, подолання або мінімізації негативних наслідків складних життєвих обставин, захисту життя і здоров'я населення, проведення евакуації, надання гуманітарної допомоги, соціальних послуг, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, а також для подолання та усунення наслідків збройної агресії або збройного конфлікту, відновлення стану навколишнього природного середовища, об'єктів та споруд систем життєзабезпечення та майна;
- **донори гуманітарної допомоги** (далі – донори) – юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України або іноземної держави, та фізичні особи, що перебувають в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами;
- **отримувачі гуманітарної допомоги** – юридичні особи, а також акредитовані представництва іноземних держав, міжнародних та іноземних гуманітарних організацій в Україні (без створення юридичної особи), визначені у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку отримувачами гуманітарної допомоги:
 - а) громадські об'єднання, у тому числі громадські об'єднання ветеранів війни, громадські об'єднання осіб з інвалідністю, підприємства та організації, засновані ними та створені у порядку, визначеному Законом України "Про громадські об'єднання", – для здійснення їхньої статутної діяльності без мети одержання прибутку;
 - б) неприбуткові державні та комунальні підприємства, установи, організації та органи місцевого самоврядування;
 - в) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, та/або інший уповноважений центральний орган виконавчої влади – для забезпечення сил цивільного захисту, що підпорядковані таким органам;
 - г) Товариства Червоного Хреста України та Закону України "Про Товариство Червоного Хреста України";

- г) благодійні організації, утворені у порядку, визначеному Законом України "Про благодійну діяльність та благодійні організації";
 - д) релігійні організації, зареєстровані у порядку, визначеному Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації";
 - е) установи, підприємства, заклади незалежно від форми власності, що здійснюють реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, надавачі соціальних послуг, внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг;
 - є) надавачі медичних та/або реабілітаційних послуг незалежно від форми власності, що уклали договір про медичне обслуговування населення з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення, заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління суб'єктів сектору безпеки і оборони;
 - ж) відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій, акредитовані в Україні;
 - з) представництва міжнародних міжурядових організацій в Україні (без створення юридичної особи);
 - и) дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав в Україні;
 - і) органи і установи Державної кримінально-виконавчої служби України;
- **набувачі гуманітарної допомоги** - фізичні та юридичні особи, які потребують допомоги і яким вона безпосередньо надається. Набувачі гуманітарної допомоги із статусом юридичної особи визначаються відповідно до підпунктів "а", "б", "в", "г", "ґ", "д", "е", "є", "і" пункту 5 статті 1 Закону України «Про гуманітарну допомогу»;
 - **гуманітарні організації** - громадські об'єднання із статусом юридичної особи, благодійні організації, релігійні організації - юридичні особи, включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, а також акредитовані представництва іноземних держав, відокремлені підрозділи (представництва, філії) міжнародних та іноземних гуманітарних організацій (без утворення юридичної особи), що провадять діяльність у сфері гуманітарного реагування в Україні, Товариство Червоного Хреста України та його місцеві організації із статусом юридичної особи, через які це товариство здійснює свою діяльність відповідно до Статуту Товариства Червоного Хреста України та Закону України "Про Товариство Червоного Хреста України";
 - **верифікована гуманітарна організація** - гуманітарна організація, яка здійснює гуманітарне реагування, відповідає встановленим законом вимогам та включена до переліку верифікованих гуманітарних організацій.

Статтею 3-1 прикінцевих положень цього закону встановлено, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування особи, визначені підпунктами "а", "б", "в", "г", "ґ", "д", "е", "є", "ж", "з", "и", "і" пункту 5 статті 1 цього Закону, набувають статус отримувача гуманітарної допомоги незалежно від їх включення до Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги.

У випадку діяльності Програми WM4U отримувачами гуманітарної допомоги є територіальна громада (орган місцевого самоврядування) – тобто передача донацій від муніципалітету до муніципалітету. Водночас, при передачі контейнерів може бути і Благодійний фонд, створений

територіальною громадою (приклад донація для Кременчуцької територіальної громади), але це може бути напряду медичний заклад, школа, дитячий садочок, інша неприбуткова організація, а також комунальне підприємство, яке є неприбутковим і утримується за рахунок бюджету – це приклад підприємства, яке утримує парки та інші зелені зони (таке підприємство може отримати не тільки контейнери і певну техніку, наприклад: дробарку, трактор, навантажувач, самоскид) – головне це безпосередньо цільове використання гуманітарної допомоги. Ці організації можуть бути і кінцевим набувачем гуманітарної допомоги!

У випадку необхідності передачі техніки, яка безпосередньо пов'язана з операціями управління відходами (сміттєвоз, бульдозер, прес, а також контейнери тощо) – тут вже чітко цільове використання тільки за відповідними компаніями (комунальними чи приватними), які здійснюють діяльність у цій сфері і надають відповідні платні послуги. Вони також можуть бути кінцевими набувачами гуманітарної допомоги але тільки під час військового стану та протягом 12 місяців після його припинення чи скасування.

Це врегульовано пунктом 3-8 статті 15 Прикінцевих положень до Закон України «Про гуманітарну допомогу» встановити, що в період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом 12 місяців після його припинення чи скасування:

- набувачі гуманітарної допомоги - фізичні та юридичні особи, які потребують допомоги і яким вона безпосередньо надається. Набувачі гуманітарної допомоги із статусом юридичної особи визначаються відповідно до підпунктів "а", "б", "в", "г", "ґ", "д", "е", "є", "і" пункту 5 статті 1 Закону України «Про гуманітарну допомогу»;
- отримувач гуманітарної допомоги для забезпечення надання споживачам комунальних послуг передає її безпосередньо набувачам за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері благоустрою населених пунктів, житлово-комунального господарства, управління побутовими відходами;
- положення абзацу третього частини другої статті 12 цього Закону не застосовується до суб'єктів господарювання, визначених абзацом другим цього пункту.

У цьому випадку підприємству – набувачу (комунальної або приватної власності) необхідно:

1) отримати статус об'єкта критичної інфраструктури відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 1109 "Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури";

2) погодити передачу гуманітарної допомоги із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері благоустрою населених пунктів, житлово-комунального господарства, управління побутовими відходами – це Міністерство розвитку громад та територій України (Мінрозвиток).

Підприємства (комунальні або приватні) можуть також набувати гуманітарну допомогу в рамках Цивільного кодексу України. Зокрема, ч. 1 ст. 720 Цивільного кодексу України прямо передбачено, що стороною договору дарування може виступати будь-яка юридична особа. Тому підприємство (комунальне або приватне) може скористатися у разі необхідності такою формою правочину.

Відмінність тут буде у першу чергу полягатиме у податкових наслідках – подароване за загальними правилами майно (права) вважатиметься доходом та буде оподатковуватись на загальних умовах.

Стаття 334 Цивільного кодексу України зазначає, що право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом. Це як раз обмеження щодо прав власності на гуманітарну допомогу.

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 927 "Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги" затверджено Положення про автоматизовану систему реєстрації гуманітарної допомоги. Це Положення визначає основні процеси, перелік суб'єктів автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги, зміст розміщеної в ній інформації та інші питання її функціонування, а також порядок ведення Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги.

До спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги належать:

- центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері гуманітарної допомоги (Міністерство соціальної політики України);
- Рада міністрів Автономної Республіки Крим;
- обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації.

Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги приймають рішення за погодженням із митними органами, податковими органами, центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я, у сфері економічного розвитку, державну фінансову політику, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, Міністерством внутрішніх справ України, органами Національної поліції України, органами і установами Державної кримінально-виконавчої служби України, Національним банком України чи його філіями (територіальними управліннями).

2. ПРОЦЕДУРИ ПОГОДЖЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ В МІНРОЗВИТКУ

Міністерством розвитку громад та територій України з метою виконання положень Закону України від 21.08.2024 № 3914-IX «Про внесення зміни до статті 15 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо розширення переліку набувачів гуманітарної допомоги на період дії воєнного стану», своїм наказом від 29.01.2025 р. № 122 створено Робочу групу з питань погодження передачі гуманітарної допомоги від отримувачів до набувачів для забезпечення надання споживачам комунальних послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, управління побутовими відходами (далі – Робоча група).

Основним завданням Робочої групи є зокрема, розгляд звернень отримувачів гуманітарної допомоги з метою передачі її безпосередньо набувачам відповідно до пункту 38 статті 15 Закону України «Про гуманітарну допомогу» та прийняття рішень щодо погодження або відмови у погодженні передачі гуманітарної допомоги.

З метою належного опрацювання Робочою групою звернень отримувачів/набувачів гуманітарної допомоги, створено форму для подання відповідної інформації Міністерству.

<https://mindev.gov.ua/news/lyst-roziasnennia-shchodo-podannia-zvernenn-do-robochoi-hrupy-z-pytan-pohodzhennia-peredachi-humanitarnoi-dopomohy>

Слід зазначити, що погодження отримують ті набувачі гуманітарної допомоги, які є операторами об'єктів критичної інфраструктури.

3. ОТРИМАННЯ СТАТУСУ ОБ'ЄКТА КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 1109 “Деякі питання об’єктів критичної інфраструктури”, яка була прийнята відповідно до частини першої статті 8, частини третьої статті 9 та частини четвертої статті 10 Закону України “Про критичну інфраструктуру”. Цей Закон визначає правові та організаційні засади створення та функціонування національної системи захисту критичної інфраструктури і є складовою законодавства у сфері національної безпеки.

Зазначеною постановою Уряду затверджено Порядок віднесення об’єктів до критичної інфраструктури. Цей Порядок визначає механізм віднесення об’єктів до критичної інфраструктури та їх категоризації.

Мінрозвиток є секторальним органом у сфері захисту критичної інфраструктури, використовуючи перелік секторів критичної інфраструктури, ідентифікують об’єкти критичної інфраструктури своїх секторів (підсекторів) критичної інфраструктури.

Відповідно до Переліку секторів критичної інфраструктури, затвердженого цією ж постановою Уряду, сфера управління з побутовими відходами включена до сектору 10 «Системи життєзабезпечення», підсектору «комунальні послуги».

Методика категоризації об’єктів критичної інфраструктури, що затверджена цією ж постановою Уряду, передбачає що категорія критичності об’єкта критичної інфраструктури визначається на основі аналізу рівня негативного впливу, якого особа, суспільство, навколишнє природне середовище, економіка, національна безпека та обороноздатність країни можуть зазнати внаслідок порушення або припинення функціонування об’єкта інфраструктури відповідно до критеріїв, зазначених у додатках 1 і 2.

4. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ (РОБІТ, ПОСЛУГ), ВИЗНАНИХ ГУМАНІТАРНОЮ ДОПОМОГОЮ

Визнання товарів (робіт, послуг) гуманітарною допомогою здійснюється спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги у кожному конкретному випадку з урахуванням таких особливостей.

Не відносяться до гуманітарної допомоги підакцизні товари, крім визначених у статті 6 Закону України «Про гуманітарну допомогу».

Звільнення від оподаткування товарів (робіт, послуг) гуманітарної допомоги здійснюється у порядку, встановленому Податковим кодексом України та Митним кодексом України.

Відповідно до Митного кодексу України при ввезенні (пересиланні) на митну територію України товари, визнані гуманітарною допомогою відповідно до Закону України "Про гуманітарну допомогу", звільняються від оподаткування ввізним митом.

Згідно з Податковим кодексом України не оподатковується та не включається до загального місячного або річного оподатковуваного доходу платника податку благодійна, у тому числі гуманітарна допомога (далі - благодійна допомога), яка надходить на його користь у вигляді коштів або майна (безоплатно виконаної роботи, наданої послуги) та відповідає вимогам, визначеним цим пунктом.

Звільняються від оподаткування податок на додану вартість операції із ввезення на митну територію України майна як гуманітарної допомоги, наданої згідно з нормами Закону України "Про гуманітарну допомогу".

Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування акцизного податку: ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів) як міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або як гуманітарної допомоги, наданої згідно з нормами Закону України "Про гуманітарну допомогу". До підакцизних товарів належать також транспортні засоби для перевезення вантажів (зокрема сміттєвози).

5. ПОРЯДОК МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВАНТАЖІВ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Порядок митного оформлення вантажів гуманітарної допомоги, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22 березня 2000 р. № 544.

Гуманітарний товар пропускається через митний кордон України у першочерговому порядку без обов'язкового попереднього митного декларування та без надання забезпечення сплати митних платежів, передбаченого розділом X Митного кодексу України, за умови наявності його отримувача у Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги.

Митне оформлення гуманітарного товару здійснюється митницею тільки після проведення заходів офіційного контролю. До отримання відповідних дозволів контролюючих органів гуманітарний товар передається на тимчасове зберігання під митним контролем отримувачу гуманітарної допомоги.

Декларування гуманітарного товару здійснюється його отримувачем самостійно або за його заявою митним брокером. Заява на декларування, складена у довільній формі, подається отримувачем гуманітарної допомоги до митниці за місцем митного оформлення.

Митні брокери, які здійснюють декларування товарів у зоні діяльності відповідної митниці, забезпечують декларування гуманітарних товарів згідно з графіком, що затверджується керівником цієї митниці.

Товаросупровідні документи і митні декларації на паперовому носії без позначення (клейма) "Гуманітарна допомога. Продаж заборонено" для оформлення не приймаються. Результати митного оформлення скріплюються особистою номерною печаткою посадової особи митниці, відбиток якої проставляється на товаросупровідних документах і митних деклараціях на паперовому носії.

Митне оформлення гуманітарного товару із звільненням від оподаткування здійснюється митними органами за наявності рішення відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги про визнання товару гуманітарною допомогою з урахуванням положень статті 14 Закону України "Про гуманітарну допомогу".

6. ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ТА ПЕРЕДАЧІ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ВЕРИФІКОВАНИХ ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ, У РАЗІ ЇХ НЕЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ

Стаття 7-1 Закону України «Про гуманітарну допомогу» встановлює Порядок використання та передачі транспортних засобів верифікованих гуманітарних організацій, ввезених на митну територію України як гуманітарна допомога

Транспортні засоби верифікованих гуманітарних організацій, ввезені на митну територію України як гуманітарна допомога, використовуються виключно з метою здійснення гуманітарного реагування, без права надання в оренду, лізинг чи передачі в користування третім особам на будь-яких інших умовах, без права відчуження таких транспортних засобів протягом десяти років з дня взяття їх на баланс верифікованої гуманітарної організації за будь-якими цивільно-правовими угодами, крім безоплатного відчуження або передачі у користування іншим набувачам гуманітарної допомоги - верифікованим гуманітарним організаціям або особам, визначеним частиною другою статті 6 цього Закону, а у разі припинення юридичної особи шляхом її ліквідації - виключно з метою передачі верифікованим гуманітарним організаціям або безоплатної передачі для потреб держави.

Вимоги до транспортних засобів верифікованих гуманітарних організацій, ввезених на митну територію України як гуманітарна допомога, та особливості їх обліку визначаються Кабінетом Міністрів України (наразі не затверджено).

Стаття 7-2 Закону України «Про гуманітарну допомогу» встановлює Порядок використання та передачі транспортних засобів, призначених для здійснення гуманітарного реагування, у разі їх нецільового використання.

У разі порушення вимог цього Закону щодо цільового використання транспортних засобів, призначених для здійснення гуманітарного реагування, гуманітарна організація втрачає статус верифікованої гуманітарної організації та виключається з переліку верифікованих гуманітарних організацій.

З дня втрати статусу верифікованої гуманітарної організації така організація не має права використовувати транспортні засоби, що перебувають на її балансі та ввезені на митну територію України як гуманітарна допомога.

За гуманітарною організацією, що втратила статус верифікованої гуманітарної організації, протягом двох місяців зберігається транспортний засіб, ввезений на митну територію України як гуманітарна допомога. Якщо протягом двох місяців статус верифікованої гуманітарної організації не поновлено, гуманітарна організація повинна безоплатно передати транспортний засіб особам, визначеним частиною другою статті 6 цього Закону, верифікованим гуманітарним організаціям або передати транспортний засіб для потреб держави.

7. РЕЄСТРАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЩО НАДАНІ ЯК ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА

Постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 р. № 1388 затверджено Порядок державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів. Цей порядок також регулює державну реєстрацію транспортних засобів отриманих як гуманітарна допомога.

Пунктом 8 Порядку встановлено, що державна реєстрація (перереєстрація) транспортних засобів проводиться на підставі заяв власників, поданих особисто або уповноваженим представником, і документів, що посвідчують їх особу, підтверджують повноваження представника (для фізичних осіб - нотаріально посвідчена довіреність, для юридичних осіб - організаційно-розпорядчий документ про проведення державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку транспортних засобів та видана юридичною особою довіреність), а також правомірність придбання, отримання, ввезення, митного оформлення (далі - правомірність придбання) транспортних засобів, відповідність

конструкції транспортних засобів установленим вимогам безпеки дорожнього руху, а також вимогам, які є підставою для внесення змін до реєстраційних документів. Не допускаються до державної реєстрації транспортні засоби з правим розташуванням керма (за винятком транспортних засобів, які були зареєстровані в підрозділах Державтоінспекції до набрання чинності Законом України "Про дорожній рух").

Документами, що підтверджують правомірність придбання транспортних засобів, їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, є оформлені в установленому порядку (серед інших):

декларація про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, оформлена відповідно до додатка 1 до Порядку пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2023 р. № 953 "Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану" (Офіційний вісник України, 2023 р., № 87, ст. 5038) (далі - декларація про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою);

Пунктом 10 Порядку зазначено, що перша державна реєстрація транспортних засобів в Україні проводиться за умови відповідності конструкції і технічного стану певної марки (моделі) транспортних засобів та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери, обов'язковим вимогам правил та нормативів, що підтверджується сертифікатом відповідності, виданим згідно з порядком затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання, або відомостями реєстру сертифікатів затвердження типу і виданих виробниками сертифікатів відповідності колісних транспортних засобів та обладнання.

Пунктом 16 Порядку встановлено, що транспортні засоби, ввезені на митну територію України на підставі декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, які не відповідають вимогам до транспортних засобів, визначеним цим Порядком для першої державної реєстрації транспортних засобів, підлягають тимчасовому державному обліку за заявою отримувача/набувача гуманітарної допомоги.

На транспортні засоби, які підлягають тимчасовому державному обліку, видаються тимчасові реєстраційні талони, що є дійсними в період дії правового режиму воєнного чи надзвичайного стану та протягом дев'яноста діб після його припинення або скасування, та закріплюються нові номерні знаки або номерні знаки, які були в користуванні та на даний час не закріплені за іншими транспортними засобами.

Протягом дев'яноста діб із дня припинення або скасування дії правового режиму воєнного чи надзвичайного стану особи, які експлуатують транспортні засоби, що перебували на тимчасовому державному обліку в період дії правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, зобов'язані здійснити державну реєстрацію транспортних засобів відповідно до вимог Закону України "Про дорожній рух" та цього Порядку. У разі встановлення факту обтяження такого транспортного засобу чи подання документів, інформація в яких не відповідає відомостям відповідних державних реєстрів і баз даних під час державної реєстрації, та/або транспортний засіб не зареєстровано протягом дев'яноста діб із дня припинення або скасування дії правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, такий транспортний засіб вважається необлікованим.

Транспортні засоби, які перебувають на тимчасовому державному обліку і на які видано тимчасові реєстраційні талони, знімаються з обліку в сервісних центрах МВС у зв'язку з передачею транспортного засобу отримувачем гуманітарної допомоги набувачу гуманітарної допомоги, зміною набувача гуманітарної допомоги, зміною реєстрації з державної на відомчу або у зв'язку з їх вибракуванням (списанням) у цілому з урахуванням вимог пунктів 42 та 45 цього Порядку.

Пунктом 30 Порядку передбачено, що до реєстраційних та облікових документів вносяться відомості про заборону відчуження і передачі права користування і (або) розпорядження транспортними засобами, строк тимчасового ввезення та інші обмеження,

що встановлюються митними органами.

У разі першої державної реєстрації або перереєстрації транспортних засобів спеціального та спеціалізованого призначення, визнаних гуманітарною допомогою, у тому числі ввезених на митну територію України на підставі декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, підприємствами, установами та організаціями, що утримуються за рахунок бюджетів, уповноваженими ними державними установами та органами місцевого самоврядування до реєстраційних документів у графу "Особливі відмітки" вноситься відмітка "Відчуження протягом 10 років заборонено".

Відчуження таких транспортних засобів допускається у випадках, визначених Законом України "Про гуманітарну допомогу".

У разі першої державної реєстрації транспортних засобів загального призначення, ввезених на митну територію України на підставі декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, до реєстраційних документів у графу "Особливі відмітки" вноситься відмітка "Гуманітарна допомога. Відчуження заборонено".

Пунктом 34 Порядку зазначається, що перереєстрація транспортних засобів, ввезених на митну територію України на підставі декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, у зв'язку з передачею транспортного засобу набувачем гуманітарної допомоги іншому набувачу гуманітарної допомоги здійснюється за наявності письмової згоди отримувача гуманітарної допомоги про здійснення передачі.

8. ПЕРЕРОЗПОДІЛ ТА ПОВЕРНЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Отримувачі гуманітарної допомоги мають право здійснювати розподіл або перерозподіл гуманітарної допомоги між набувачами гуманітарної допомоги з дотриманням її цільового призначення без додаткового погодження з донором. Набувачі гуманітарної допомоги - юридичні особи, визначені підпунктами "а", "б", "в", "г", "ґ", "д", "е", "є", "і" пункту 5 статті 1 цього Закону, мають право здійснювати передачу одержаної від отримувача гуманітарної допомоги іншим набувачам за погодженням з отримувачем такої допомоги, наданим у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з дотриманням її цільового призначення.

Такий Порядок надання погодження на перерозподіл гуманітарної допомоги між набувачами гуманітарної допомоги - юридичними особами, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2025 р. № 321 "Деякі питання перерозподілу та цільового використання гуманітарної допомоги"

Крім того, цією ж постановою Уряду затверджено Порядок повернення донору товарів (предметів) гуманітарної допомоги у разі неможливості їх використання за цільовим призначенням.

Бухгалтерський облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги та набувачами гуманітарної допомоги (юридичними особами) у порядку, встановленому наказом Мінфіну України N 298 від 14.12.99. У разі відсутності обліку щодо отримання та цільового використання гуманітарної допомоги вона вважається використаною не за цільовим призначенням.

Одержану гуманітарну допомогу у вигляді грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей отримувач відображає за дебетом рахунків обліку грошових коштів, товарів, запасів та іншого майна в кореспонденції з рахунком 48 "Цільове фінансування і цільові надходження". Таким самим записом отримана гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів

і товарно-матеріальних цінностей відображається і набувачами.

Вартість гуманітарної допомоги, одержаної у вигляді виконання робіт, надання послуг, набувачі відображають за дебетом рахунку 23 "Виробництво" у кореспонденції з рахунком 48 з одночасним відображенням цих витрат за кредитом рахунку 74 "Інші доходи", субрахунок 745 "Дохід від безоплатно одержаних активів" і дебетом рахунку 48.

Отримувачі та набувачі гуманітарної допомоги в примітках (поясненнях) до річного фінансового (бухгалтерського) звіту наводять інформацію про види і вартість одержаної гуманітарної допомоги та її використання за цільовими напрямками.

Отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) **щомісячно** в установленому порядку, затвердженому наказом Мінсоцполітики 31.07.2020 № 539, подають до відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги (Мінсоцполітики) звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги. Форми звітів затверджено цим наказом.

Порядок списання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які мають певний термін експлуатації, визначено постановою Кабінетом Міністрів України від 16 березня 2000 р. N 514. Цей Порядок визначає правила списання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які належать до основних засобів та мають певний термін експлуатації.

Крім того, постановою Кабінетом Міністрів України від 5 вересня 2023 р. № 953 "Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану" затверджено Порядок пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану.

9. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЗА ОТРИМАННЯМ ТА ЦІЛЬОВИМ ВИКОРИСТАННЯМ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Бухгалтерський облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги та набувачами гуманітарної допомоги (юридичними особами) у порядку, встановленому наказом Мінфіну України N 298 від 14.12.99. У разі відсутності обліку щодо отримання та цільового використання гуманітарної допомоги вона вважається використаною не за цільовим призначенням.

Одержану гуманітарну допомогу у вигляді грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей отримувач відображає за дебетом рахунків обліку грошових коштів, товарів, запасів та іншого майна в кореспонденції з рахунком 48 "Цільове фінансування і цільові надходження". Таким самим записом отримана гуманітарна допомога у вигляді грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей відображається і набувачами.

Вартість гуманітарної допомоги, одержаної у вигляді виконання робіт, надання послуг, набувачі відображають за дебетом рахунку 23 "Виробництво" у кореспонденції з рахунком 48 з одночасним відображенням цих витрат за кредитом рахунку 74 "Інші доходи", субрахунок 745 "Дохід від безоплатно одержаних активів" і дебетом рахунку 48.

Отримувачі та набувачі гуманітарної допомоги в примітках (поясненнях) до річного фінансового (бухгалтерського) звіту наводять інформацію про види і вартість одержаної гуманітарної допомоги та її використання за цільовими напрямками.

Отримувачі та набувачі гуманітарної допомоги в примітках (поясненнях) до річного фінансового (бухгалтерського) звіту наводять інформацію про види і вартість одержаної гуманітарної

допомоги та її використання за цільовими напрямками.

Отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) щомісячно в установленому порядку, затвердженому наказом Мінсоцполітики 31.07.2020 № 539, подають до відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги (Мінсоцполітики) звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги. Форми звітів затверджено цим наказом.

Порядок списання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які мають певний термін експлуатації, визначено постановою Кабінетом Міністрів України від 16 березня 2000 р. N 514. Цей Порядок визначає правила списання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які належать до основних засобів та мають певний термін експлуатації.

Крім того, постановою Кабінетом Міністрів України від 5 вересня 2023 р. № 953 "Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану" затверджено Порядок пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану.

10. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ГУМАНІТАРНУ ДОПОМОГУ

Особи, винні у порушенні законодавства про гуманітарну допомогу, несуть відповідальність згідно із законами України.

Порушеннями законодавства про гуманітарну допомогу, що тягне за собою кримінальну або адміністративну відповідальність згідно з законом, є:

- використання гуманітарної допомоги **не за цільовим призначенням**;
- використання гуманітарної допомоги **з метою отримання прибутку**;
- нерозміщення та/або несвоєчасне розміщення спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою на своєму офіційному веб-сайті;
- ненаправлення та/або несвоєчасне направлення спеціально уповноваженими державними органами з питань гуманітарної допомоги рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою до митних органів, податкових органів та інших державних органів;
- порушення органами, які безпосередньо проводять заходи офіційного контролю щодо товарів (предметів) гуманітарної допомоги, строків проведення відповідних видів контролю товарів (предметів) гуманітарної допомоги.

Отримувачі гуманітарної допомоги, які порушили вимоги законодавства про гуманітарну допомогу, втрачають статус отримувача гуманітарної допомоги у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.